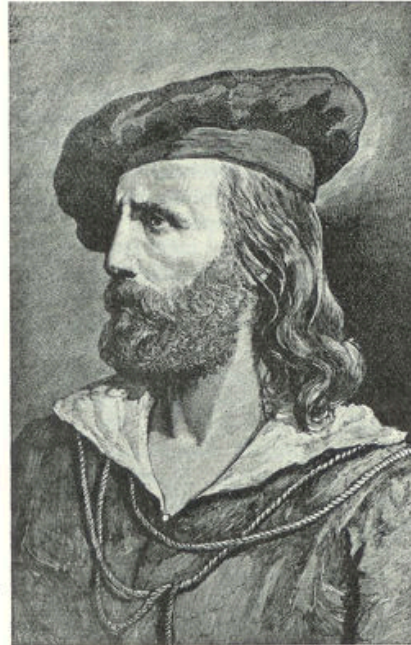

hij zich vestigt en olijvenkweker en vrachtaarder wordt, en waar hij zichzelf het kleine witte huisje bouwt, waarin hij ook gestorven is, zijn vrijheidskamp, zijn kamp om de eenheid van Italië. Nu eens helpt hij dezen, dan weer dien koning en elk zijner veldtochten zou een boekdeel kunnen vullen, dat ongemeen boeiend zou zijn. Garibaldi en zijn „duizend“ roodhemden hebben wonderen tot stand gebracht en koningen tot wijken gedwongen en zóó de eenheid van Italië al dichter bij de werkelijkheid gebracht. Alleen: Garibaldi heeft niet mogen zien, dat die eenheid een republikeinsche zou wezen.

Stuk voor stuk vielen ze, al deze kleine rijken en rijkjes, die de eenheid in den weg hadden gestaan. Maar Cavour, de koele, berekenende staatsman, de Italiaansche Bismarck, bouwde er zijn staat uit op, onder zijn koning, Victor Emanuel. En Garibaldi mocht de kinderlijke held zijn, die Cavour's droom in vervulling hielp brengen als de fascinerende held van het wordende Italiaansche volk. En toen Garibaldi gereed stond ook nog het koninkrijk Napels te veroveren, vonden Victor Emanuel en Cavour het meer dan tijd, om het nu „officieel“ te gaan doen. Garibaldi kon nu den rang van maarschalk en massa's ridderorden krijgen, maar hij bedankte voor de eer....

In den lateren grijsaard Garibaldi is de adelaarsgeest nóg weer een keer opgefist. In den Fransch-Duitschen oorlog streed hij aan de zijde der Franschen, maar

Garibaldi als matroos

En zoo stierf hij 2 Juni 1882 op Caprera. Oud en eenzaam. In het witte huisje, dat hij zelf gebouwd had. Hij, eens de schitterende vrijheidsheld. Q. A. DE R.

hij streed toen reeds „aan den zelfkant van den oorlog.“ Hij was moe en afgeleefd.

Maar zijn denkbeelden waren al radicaler geworden en op het laatst zijns levens zag hij „de internationale“ als „de zon der toekomst.“ Van de burgerlijke democratie moest de grijsaard niets meer hebben en de Commune te Parijs had zijn sympathie. Een voor een verlieten hem zijn vrienden.

Ds J. C. H. SCHOLTEN †

„WILT U ME WEL GELOOVEN, DAT OP DEN bodem van bijna elke menschenziel een schreeuw is naar God, die het verlorene niet verstoot.... Ik zou gaarne heelemaal, overal rondtrekkende, het Evangelie brengen.“

Aldus sprak Ds Scholten zich eens uit tegenover iemand, die hem vroeg, of hij nog in de kracht van evangeliseeren geloofde. Het was in den tijd, dat de thans ontslapene nog de ziel was van het grootte Evangelisatiewerk in Rotterdam „Het Vischnet.“ Jarenlang heeft hij onvermoeid zijn krachten aan dit werk gegeven. Zelf trok hij er mee op uit en alle

hem ten dienste staande middelen gebruikte hij, om de volksmenigte te bereiken, om ze bij elkaar te brengen en hun dan de blijde boodschap te brengen.

Een bezoek aan Berlijn, waar hij de werken der duisternis in hun schrilste kleuren zag, drong hem er toe in onze groote steden de Evangelisatie krachtig ter hand te nemen. In Amsterdam was men hem eens zóó vijandig gezind, dat de ramen van het lokaaltje, waarin hij sprak, werden ingeworpen. Door niets liet hij zich echter tegenhouden. Aan deuren, waar nog nooit een godsdienstig mensch aanbelde, klopte hij aan; zóó zeker was hij van de vraag in het diepste van hun hart naar iets, dat hen kon optrekken uit den poel van zonde en verdorvenheid.

Jaren lang heeft Ds Scholten op deze wijze krachtig voortgewerkt en zeer velen was hij tot zegen. De eeuwigheid zal openbaren hoeveelvoudige vrucht het zaad, dat hij uitstrooide, heeft gedragen.

Helaas zijn daarna enkele duistere jaren gevolgd, tijden, waarin hij den arbeid moest loslaten.

Het was in 1929, dat een onzer medewerksters Ds Scholten bezocht en een gesprek met hem had over zijn Evangelisatiewerk. Zij schreef destijds daarover en merkte op: „Als ik de studeerkamer van Ds Scholten verlaat, denk ik aan het boek van Wasserman: „Laudin und die Seinen.“

„In dat verhaal stapelen zich tegen de muren van de wachtkamer van den advocaat de verhalen van slechtheid en gemeenheid en zonden zóó op, dat Laudin het niet langer dragen kan. Hij verliest zijn veerkracht en zelf begint hij te zinken, totdat een vlucht naar de eenzaamheid ver van de menschen hem moet genezen....“

Geen oogenblik heeft de schrijfster toen gedacht om een parallel te trekken tusschen Laudin en hem, dien ze juist had bezocht. En toch....

Thans is de stichter van „Het Vischnet“ na een langdurig lijden ontslapen.

Onze God trooste de zijnen!

v. R.

